

Kediri de koffijcultuur door den betrokken ambtenaar werd behartigd. Hij meent echter te moeten waarschuwen tegen algemeene gevolgtrekkingen uit een verwijt, dat, zoo het gegrond is, in elk geval slechts op eene enkele plaats en op een enkel persoon slaat. Voor klagten over mindere opbrengst der gouvernements-koffijtuinen in het algemeen bestaat voorzeker weinig aanleiding op dit oogenblik, nu gewezen kan worden op productie-cijfers in eenige achtereenvolgende jaren die de cijfers van vroegere jaren verre overtreffen. Uit de Koloniale verslagen blijkt trouwens ook ten duidelijkste dat de belangen der koffijcultuur in Indie zeer ter harte genomen worden.

Intusschen zal men altijd wel hier of daar, zoowel op Java als op Ceylon, koffijtuinen van particulieren kunnen aanwijzen, waar de cultuur met meer zorg en meer vol komen volgens de regelen der wetenschap wordt gedreven dan in de gouvernementsaanplantingen op Java.

De gouvernements-koffijcultuur zou voor de inlandsche bevolking eene *ondragelijke* belasting worden, wanneer men wilde dat iedere aanplanting werd behandeld en onderhouden als een modeltuin.

Wil men de gouvernements-koffijcultuur handhaven, dan moet men zich vooral er op toelleggen om van de inlandsche bevolking geen zwaarder arbeid te vorderen dan bepaald noodig is.

In de laatste jaren heeft de Regering er met veel zorg naar gestreefd om de belangen der schatkist en die der bevolking *te gelijk* in het oog te houden bij de regelingen betreffende de koffijcultuur.

Op dien weg zal moeten voortgegaan.

De ondergeteekende zal wel niet behoeven te verklaren, dat hij geheel deelt in de overtuiging, dat de koffij bij de inkoopakhuisen aan de bevolking dadelijk in geld behoort te worden betaald. Dezelfde overtuiging bestaat bij de Indische autoriteiten.

Dat dit jaar in Malang bij twee pakhuizen eenige vertraging in de betaling gedurende enkele dagen is ontstaan, was te wijten aan eene bijzondere omstandigheid, het vast-raken van eene stoomboot die specie moest aanbrengen.

Departement der burgerlijke openbare werken.

Naar aanleiding van de vraag, » of er, hetzij vóór, hetzij na het onderzoek van den heer CLUYSENSAER, een onderzoek heeft plaats gehad naar de mogelijkheid en de kosten aan het vervoer der steenkolen naar de Oostkust van Sumatra verbonden », meent de ondergeteekende in herinnering te mogen brengen dat in het Koloniaal Verslag van 1875, bladz. 135, het volgende is gezegd:

» Aan opnemingen ten behoeve van den aanleg van een spoorweg van het kolenveld in oostelijke rigting, om het in verbinding te brengen met de Siak- of met de Indragiririvier, zal vooreerst niets worden gedaan. Door den heer CLUYSENSAER is berekend dat van een afvoer der steenkolen langs de Siak-rivier, wegens financiële redenen, nimmer sprake zal kunnen zijn. En wat de Indragiri-rivier betreft, dient vooraf onderzocht te worden of zij tot afvoerweg geschikt is, en of aan hare monding eene stapelplaats voor steenkolen is te maken. Zoodanig onderzoek, reeds eenmaal aangevangen, maar na den dood van den mijn-ingenieur DE GREVE gestaakt, is sedert bij herhaling bevolen, maar telkens uitgesteld moeten worden, hetzij omdat politieke redenen het doen van opnemingen in de binnenlanden onraadzaam deden achten, hetzij omdat geen schepen beschikbaar waren voor de opnemingen in den riviermond. Trouwens is er geen haast bij dit onderzoek, omdat, ook naar het oordeel der Indische Regering, een spoorweg van het Ombilienveld in oostelijke rigting toch niet kan worden aangelegd vóór dat de lijn van de Westkust naar het Ombilienveld gereed is. »

Deze laatste woorden doelen natuurlijk op de moeilijkheid om alles, wat voor den aanleg van een spoorweg van misschien 100 kilometers lengte ongeveer in de *binnenlanden van Sumatra* (tusschen het Ombilien-kolenveld en eenig punt aan eene naar de Oostkust stroomende rivier) noodig is, aldaar aan te voeren en in werking te brengen

zoolang men geene spoorwegcommunicatie tusschen Padang en de binnenlanden heeft. (Men vergeet niet dat de Westkust door hooge bergen van de binnenlanden is gescheiden, en dat de Padangsche bovenlanden van de naar het oosten stroomende rivieren gescheiden zijn door onafhankelijke landschappen.) Deze moeilijkheid mag voorzeker niet gering worden geschat. Intusschen ligt het nog steeds in het plan der Regering om te gelegener tijd te doen onderzoeken in hoever de naar het Oosten stroomende rivieren als afvoerwegen bruikbaar zijn. Het is onbetwistbaar — en het is ook van den aanvang af door de Regering in het oog gehouden — dat het een groot voordeel zou zijn, indien de steenkolen konden worden afgevoerd naar eenig punt in de nabijheid der straat van Malakka. Het rivieronderzoek heeft tot dusver nog niet plaats kunnen vinden, omdat de diensten, elders van de vloot gevorderd, niet toelieten daarvoor een schip beschikbaar te stellen of te houden.

Hoe groot de belangstelling ook zij, welke ook de ondergeteekende aan dit onderwerp toedraagt, hij moet, zijns ondanks, verwijzen op de financiële bezwaren van het oogenblik, welke zich verzetten tegen onmiddellijke volvoering van kostbare plannen tot het aanvangen van het overigens zoo hoogst nuttige ontwerp.

Hoofdstuk II. — Middelen in Nederland.

Niettegenstaande de groote sommen die in den loop van dit jaar in de Indische kassen zijn gevloeid door wissel-trekking en specie-aanvoer, bedroeg het saldo der kassen op Java en Madura op ultimo Julij jl. nog geen f 9 100 000, op ultimo Augustus jl. slechts f 7 254 789.

In 1876 beliepen de saldo's op hetzelfde tijdstip slechts f 5 184 860 en f 2 527 231, in de beide voorgaande jaren, 1874 en 1875, tusschen de 13 en 16 miljoen. Zoowel in 1876 als in 1877 heeft zich de Indische Regering, wegens den ongunstigen stand der kassen, genoopt gezien gebruik te maken van de bevoegdheid, verleend in de 2de alinea van art. 18 der comptabiliteitswet.

Departement van Financien.

Dat de sluikhandel in opium, ook bij de meeste inspanning, niet geheel zal zijn te bedwingen, wil de ondergeteekende gaarne toegeven. Waar het euvel zich het sterkst vertoont, zijn echter buitengewone maatregelen genomen, die eene goede uitwerking hebben gehad, en die voorloopig nog zijn gehandhaafd. De gunstige uitkomst van de opium-verpachting voor 1878/1880 kan wellicht ook ten deele aan die maatregelen worden toegeschreven. Op Java en Madura alleen bedragen de pachtsummen voor die jaren f 640 000 meer dan over 1877.

De Minister van Staat, Minister van Kolonien

VAN BOSSE.

De Commissie van Rapporteurs heeft gemeend met de mededeeling van dit antwoord aan de Vergadering haar Eindverslag te kunnen sluiten.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 8sten December 1877.

PRINS.
BLUSSÉ.
PICKÉ.
SMIT.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot kwijtschelding van eene den lande aankomende vordering.

Tegen dit wetsontwerp werden geene bedenkingen gemaakt.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 7den December 1877.

PRINS.
BLUSSÉ.
PICKÉ.
SMIT.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over de ontwerpen van wet tot kwijtschelding van eenige den lande aankomende vorderingen.

Tegen deze ontwerpen van wet werden geene bedenkingen medegedeeld.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 7den December 1877.

PRINS.
BLUSSÉ.
PICKÉ.
SMIT.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot verhooging van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1876.

Tegen dit wetsontwerp werden geene aanmerkingen gemaakt.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 7den December 1877.

PRINS.
BLUSSÉ.
PICKÉ.
SMIT.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot wijziging en verhooging der koloniale huishoudelijke begrooting van Suriname, voor het dienstjaar 1876.

Door sommige leden werd geklaagd over onvoldoende toelichting der meeste posten van deze gewijzigde begrooting.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 7den December 1877.

PRINS.
BLUSSÉ.
PICKÉ.
SMIT.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over de ontwerpen van wet tot bekrachtiging van credieten door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie geopend boven de begrootingen van Nederlandsch Indie voor de dienstjaren 1875, 1876 en 1877.

Zeer vele leden hadden met bijzonder veel leedwezen van den inhoud dezer wetsontwerpen kennis genomen. Zij meenden daarin zelfs geen streven te kunnen ontdekken bij de Regering in Indie, om de wet van 23 April 1864 zoo veel mogelijk in toepassing te behouden. Bij zoo ruime opening van credieten, wordt, ten slotte, de vaststelling der Indische begrooting bij de wet, tamelijk denkbeeldig. Meer dan ooit te voren, moest thans juist spaarzaamheid ook in Indie in acht genomen worden nu men, na de wel openhartige, doch geenszins bemoedigende mededeelingen omtrent den finantielen toestand, door de Regering, den zoo zeer ongunstig gekeerden staat der geldmiddelen overziet. Wel verre, dat men, naar mate de wet van 23 April 1864 werkt, inkrimping van het regt tot credietopening waarneemt, neemt de gewoonte daarvan zoo 't schijnt, meer en meer toe. Krachtig werd van verschillende zijden er op aangedrongen, dat het Opperbestuur, zoo veel het vermog, aan dit openen van credieten paal en perk stellen zal.

Niet zonder bevreemding had men zelfs opgemerkt, dat uitgaven in Indie waren gedaan zonder vooraf verkregen goedkeuring of magtiging. Er waren dan ook leden, die de vraag stelden, welke de gevolgen zouden zijn van verwerping van wetten tot bekrachtiging van geopende credieten, waartoe zij naar hunne meening eindelijk genoodzaakt zouden worden, bij herhaling van uitgaven, die, zoo als in deze crediet-openingen worden gevonden, het gevolg zijn van gemis aan spaarzaamheid, van onachtzaamheid der administratie of geringschatting der perken bij de vastgestelde begrooting gesteld.

Naar aanleiding van wet II en III werd behalve het bovenstaande nog door eenige leden opgemerkt, dat de middelen tot dekking niet zijn aangewezen, wat, naar hun oordeel, door de Regering, ook in de laatste oogenblikken nog, had kunnen geschieden. Alleen reeds om die reden zouden deze leden welligt hunne goedkeurende stem aan deze twee laatste ontwerpen moeten onthouden.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 7den December 1877.

PRINS.
BLUSSÉ.
PICKÉ.
SMIT.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot wijziging der begrooting van Nederlandsch Indie voor het dienstjaar 1876. (Hoofdstuk I. Uitgaven in Nederland.)

Tegen dit wetsontwerp werden geene aanmerkingen gemaakt.

Aldus vastgesteld door de Commissie van Rapporteurs den 7den December 1877.

PRINS.
BLUSSÉ.
PICKÉ.
SMIT.